

Een pakhuis vol hemelbedden, serviezen en geweien

Het nieuwe CollectieCentrum Nederland herbergt een half miljoen objecten, afkomstig uit drie musea en een rijksinstelling. Het kostte een jaar om ze te verhuizen naar de aluminium kubus in Amersfoort.

Hilda Bouma
Amersfoort

Behandelen: zilversijes', staat op een briefje op een kist van het Rijksmuseum. Zilversijes zijn taai, ze kunnen wel een jaar zonder voedsel. Maar in deze ruimte, waar een pulsierende pomp de zuurstof wegzuigt, gaan ze het niet redden. Net zo min als houtwormen. Na 25 dagen in deze hal zijn alle larven gegerandeerd dood.

Het nieuwe CollectieCentrum Nederland (CC NL) in Amersfoort heeft vier van deze hermetische quarantaine: twee zuurstofloze, één waar het min 18 graden is, om ook schimmels te verdelen, en één die ze het minst willen gebruiken, waar met gif de laatste plagen kunnen worden verjaagd. Als kunstobjecten na behandeling toegelaten worden in deze enorme kubus, dan zijn de condities optimaal om ze vanaf dat moment tot in de eeuwigheid te behouden. Nou ja, bijna dan.

In het CC NL, dat op 13 september wordt geopend door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, zijn in totaal een half miljoen museale voorwerpen opgeborgen uit vier rijkscollecties, van het Amsterdamse Rijksmuseum, het Openluchtmuseum in Arnhem, Paleis Het Loo in Apeldoorn en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Overal ter wereld verhuizen musea hun collecties naar efficiëntere depots buiten de stad, maar dat vier instellingen be-

sluiten hun collecties echt samen, door elkaar, op te slaan, dat is wel uniek. Het gaat ongetwijfeld leiden tot meer uitwisseling van objecten, zegt Wim Hoeben, locatiemanager. 'Ik zie allemaal verraste conservatoren rondlopen. Het is overigens toeval dat alle vier partners een rijkscollectie hebben. Er hadden zich meer partners gemeld, maar deze bleven over.'

Het CC NL is een enorme doos vol hemelbedden, klokken, serviezen, sabels, tegeltableaus, kasten, voetenbankjes, sluiten hun collecties echt samen, door elkaar, op te slaan, dat is wel uniek. Het gaat ongetwijfeld leiden tot meer uitwisseling van objecten, zegt Wim Hoeben, locatiemanager. 'Ik zie allemaal verraste conservatoren rondlopen. Het is overigens toeval dat alle vier partners een rijkscollectie hebben. Er hadden zich meer partners gemeld, maar deze bleven over.'

Wim Hoeben
locatiemanager

munt, tronen, spiegels, cartouches, scheepsmodellen, deuren met beslag, rijken en schoppen, geweien, schilderijen, boerenkarren en koetsen. Het zwaarste object is 'Tarzan', een stoommachine van 7200 kilo die metalen platen onder zijn wielen kreeg om het gewicht op de betonvloer te verdelen.

Het grootste is een draaorgel uit 1912 van 7,60 meter breed en 5,40 meter hoog, net als de Tarzan in bezit van het Open-

luchtmuseum. Dit object bepaalde uiteindelijk de hoogtes van de verdiepingen, vertelt Hoeben. Tot 1953 deed het draaorgel dienst in danszalen in Zeeland en Noord-Brabant, tot het tijdens de Watersnoodramp waterschade opliep en onklaar raakte. Maar het werkt weer: ineens schalt de muziek van een lied van Vera Lynn door de neomerveilichte hal. Hoeben: 'Ze zijn de muziek aan het uitzoeken voor de opening.'

De vier samengebrachte rijkscollecties komen uit veertien verschillende locaties. Het duurde een jaar en 869 ritten met een vrachtwagen om alle spullen in het nieuwe depot te krijgen. Dat het nieuwe gebouw veel efficiënter is, is zeker, maar hoeveel, dat is nog niet te zeggen. Hoeben: 'Neem het Rijksmuseum, waar ik voor werk, dat zijn kunst in het euromuntdepot in Lelystad had liggen. Wat een gas moesten we daar stoken, in de winter om te verwarmen, in de zomer om te koelen. Dit gebouw is een supergeïsoleerde trommel. Het gedraagt zich als een grot: het duurt heel lang voor de kou of hitte er vat op heeft.'

Duurzaamheid staat voorop in het pand, dat een certificaat kreeg met vijf sterren. Het water in de toiletten wordt gespoeld met regenwater. Een wadi (moerasje) houdt water vast, maar vormt ook een deel van de bevoorrading. Mochten er al dieven kunnen binnendringen, dan lopen ze op de vlucht vast in de modder.

In het eigenlijke magazijn, dat vier hoge verdiepingen telt, gaat de elektriciteit er af als 's avonds de deuren dichtschuiven. Niemand mag er ook maar een

Het duurde een jaar en 869 ritten met een vrachtwagen om alle spullen, waaronder boerenkarren en koetsen, in het nieuwe depot in Amersfoort te krijgen.

FOTO'S: LUCAS VAN DER WEE

laptop achterlaten, om brand te voorkomen. 'Alle stellingkasten moeten met de hand worden bediend', vertelt Hoeben, 'dus als je wat zoekt, ben je wel even bezig. Alles om maar zo min mogelijk elektriciteit te gebruiken.'

Museum Boijmans in Rotterdam krijgt volgende maand ook een nieuw depot, pal naast het museum. In tegenstelling tot het spiegelpaleis van het Boijmans heeft het CC NL in Amersfoort geen publieksfunctie. Bezoekers zijn wel

'Kasten worden met de hand bediend om maar zo min mogelijk elektriciteit te gebruiken'

Wim Hoeben
locatiemanager

welkom, maar op afspraak. 'Mensen met een bepaalde interesse, bijvoorbeeld voor beeldende kunst, weten ons te vinden', vertelt Hoeben.

'We hebben in het Rijksmuseum wel eens parelhoenkwakers gehad om naar de vogelschilderijen van Hondcoeter te kijken. De enige beperking is dat wij het gebouw niet aan moeten kunnen. We kunnen hier geen honderden mensen rondleiden.'